

A CREMALLENGÜES

JOAN-LLUÍS LLUÍS jlluis@presencia.cat

La supèrbia espanyolista castigada pels déus grecs

És prou sabut que la moral dels grecs antics ignorava la noció de pecat. Aquesta felicitat manca conceptual no els protegia, però, de càstigs infligits des de les altures divines, ja que els déus i deesses grecs no eren gaire indulgents amb els mortals que havien malferit la seva susceptibilitat o qüestionat la seva magnificència. Una de les faltes que menys eren perdonades per la moral grega i, doncs, pels déus, era coneguda amb el nom d'*hybris*. Una paraula que podria correspondre a *orgull desmesurat* o a *supèrbia*. Per als grecs, fer mostra d'*hybris* podia suposar una condemna immediata ja que implicava intentar superar les restriccions imposades als humans pels déus, siguin restriccions naturals o restriccions nascudes del caprici puntual d'alguna divinitat. Ícar, en intentar apropar-se del sol va patir una *hybris* immediatament punida per estavellament definitiu. Lai, el pare d'Èdip, va ser castigat en provar d'ignorar un oracle que avisava del futur fosc del seu fill (el fill, en aquest cas, va ser a la vegada l'objecte de l'oracle i l'instrument del càstig cap al pare massa orgullós). Aquest concepte es pot traslladar bastant fàcilment al judaisme i al cristianisme: la construcció de la Torre de Babel seria una mostra d'una *hybris* col·lectiva també castigada. I, de fet, la història de la humanitat és plena de gent que va acabar patint derrotes per culpa de la seva supèrbia: Napoleó i Hitler, que pensaven poder vèncer el general Hivern a les infinites planes russes, en són dos testimonis cruents. O els Estats Units al Vietnam, o França a Algèria, o Espanya a Cuba. Espanya? Ah, sí, deuen parlar d'Espanya els versos d'*Els segadors* que diuen: «Endarrere aquella gent / tan ufana i tan superba.» Així doncs que el nostre himne, hereu in-

conscient de la moral dels grecs antics, resalta la *hybris* com una de les característiques principals, i negatives, d'un cert nacionalisme espanyol.

La *hybris* d'aquest espanyolisme té, a més, unes connotacions místiques i, com se sap, les embranzides místiques poc so-

vint són de bon consell. L'espanyolisme es viu a si mateix com un conjunt necessari i suficient, objecte obligat de devoció constant de part dels seus fidels, és a dir de tots aquells que per grat o per força tenen la nacionalitat espanyola. El nacionalisme francès, que conec de primera mà –o podria dir de primer puny– també té una essència religiosa evident. A França l'Estat ha substituït Déu com a font de tots els miracles.

Però aquesta perniciosa religiositat del nacionalisme francès, pel fet d'haver passat pel sedàs del discurs racionalista del segle XVIII, no genera el discurs de misticisme inquisidor del nacionalisme espanyol. L'espanyolisme mitjà tragiuna amb ell il·lusions d'eterna superioritat, de missió divina més o menys laïcitzada, i per això es mostra tan poc comprensiu envers la tropa d'aquells que volen que Catalunya sigui un nou estat d'Europa. Del seu punt de vista,

un independentista català no

és només un separatista, és un apòstata, és aquell que renega de la religió veritable per besar ídols abominables. Per això li costa tant entendre Catalunya. Però aquest complex de superioritat, aquest gust per la grandiloqüència, aquesta fe en una pàtria suposadament superior

genera una mena de ceguesa que li dificulta l'adaptació al món real. I li fa cometre errors. El nacionalisme espanyol viu submergit en la *hybris*; en menja i en beu tothora i tothora pensa que res no podrà deturar-lo mai. I així, per aquesta falta de comprensió dels altres, per no voler acceptar l'evidència, està ultrapassant la modèstia imposada pels déus antics, està ensopegant amb la seva supèrbia. Quan caigui li haurem de fer costat, com a bons veïns.

PEP DUIXANS

FILÒSOF DE BUTXACA ANDREU MAS amas@presencia.cat

«Crec que he trobat la baula perduda entre l'animal i l'home civilitzat. Som nosaltres.» Konrad Adenauer

Hi ha gent molt intolerant en aquest món i a Espanya, encara més. El Patronat del Toro de la Vega, de l'Ajuntament de Tordesillas, ha enviat una carta a diversos activistes contra el maltractament dels braus convidant-los a ser ells mateixos i no el toro els que passin per la pica del picador a la festa que celebren al setembre. Impagable. De segur que, si trobessin voluntaris, encara ho farien... Hi ha molt d'animal deixat anar fora del *ruedo*.